

Asia: VN/599/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA VIRVOITUSJUOMAVEROSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikkoaiheeseen liittyen ja lausuu seuraavaa:

Lausunnolla oleva hallituksen taustalla on Marinin hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan hallitus selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön kansanterveyttä edistävä vero, joka kohdistuisi esimerkiksi sokeriin. Lisäksi HO:n mukaan hallitus selvittää, voisiko veron rakennetta muuttaa siten, että marja- ja hedelmämehut rajataan pois veron piiristä.

Esitysluonnoksen mukaan virvoitusjuomavero porrastettaisiin nykyisen kahden veroluokan sijaan kuuteen veroluokkaan. Alimman veroluokan veroa kannettaisiin niistä tuotteista, jotka eivät sisällä lisättyä sokeria. Makeuttamattomien ja maustamattomien vesien ja kivennäisvesien verotusta muutettaisiin siten, että virvoitusjuomaveroa kannettaisiin myös yli viiden litran vähittäismyyntipakkaukseenpakatuista juomista. Veron piiristä poistettaisiin kokonaan kiinteät juoma-aineet.

Kaupan liitto suhtautuu positiivisesti virvoitusjuomaveron kokonaistason alentamiseen noin kahdella miljoonalla eurolla. Esitysluonnos on kuitenkin monelta osin ongelmallinen, joten Kaupan liitto pitää ensisijaisen tärkeänä, että se palautetaan valmisteluun.

Valmisteluun palauttamisen puolesta puhuu myös Komissiolle vuonna 2021 tehty kantelu Suomen virvoitusjuomaverosta. Kantelun alustava tutkinta on edelleen käynnissä. Komissio on kanteluun liittyen pyytänyt lisäselvityksiä valtiontukikysymysten arvioimiseksi. Kaupan liiton käsityksen mukaan hallitusohjelmataavoitteen edistäminen tilanteessa, jossa sitä koskevan verolain soveltuvuutta sisämarkkinoille tutkitaan EU-tasolla, ei ole järkevää.

Kaupan liitto korostaa lisävalmistelun tarvetta lausumalla vielä yksityiskohtaisemmin seuraavista kokonaisuuksista:

1. Hallinnollisen taakan lisääntyminen korottaa suomalaisten yritysten kustannuksia

Esitettyjen muutosten myötä yritysten hallinnollinen taakka kasvaisi veron monimutkaistumisen vuoksi merkittävästi. Lisääntynyt hallinnollinen työ puolestaan johtaisi yritysten kustannusten kasvuun. Virvoitusjuomavero perustuu tulitariffeihin, joita veron piirissä olisi yhteensä 10 kappaletta. Veroluokkien määrä lisääntyisi nykyisestä kahdesta veroluokasta yhteensä kuuteen. Näin ollen, eri tullitariffien tuoteryhmät lisääntyisivät uudistuksen myötä nykyisestä 23:sta jopa 61:een.

Verovelvollisten yritysten tulisi määrittää uudelleen kullekin veron piirissä olevalle tuotteelle oikea sovellettava verotaso ja tämän jälkeen viedä muutokset sekä valmisteverokirjanpitoonsa, että ohjelmistoihinsa. Pelkästään tietyn tuotteen verotason määrittäminen rajaveto-ongelmiseen tulee olemaan haastavaa yrityksille. Tämä johtuu tullitariffien tuoteryhmien valtavan määrän lisäksi siitä, että virvoitusjuomavero kohtelee eri tuotteita hyvin keinotekoisesti. Konkreettinen esimerkki veron keinotekoisuudesta on jogurttien verotus; juotava jogurtti kuuluu virvoitusjuomaveron soveltamisalaan, mutta perinteinen jogurtti on sen ulkopuolella.

Eryistä ongelmaa aiheuttaisivat pakkaamattomat tuotteet, joiden osalta elintarviketietosäätely ei edellytä kokonaissokeripitoisuuksien ilmoittamista. Tästä huolimatta verovelvollisen yritysten tulisi osata määrittää lisätyn sokerin määrä, jotta vero olisi mahdollista ilmoittaa ja tilittää oikean suuruisena.

2. Kaupassa mehustetut hedelmät on rajattava veron ulkopuolelle

Kaupan liiton mukaan on kohtuutonta, että kauppojen on tilitettävä virvoitusjuomaveroa sellaisesta tuorepuristetusta mehusta, jonka kuluttaja itse valmistaa myymälässä sijaitsevalla mehustuskoneella. Kaupan myymät yksittäiset appelsiinit ja muut vastaavat sitrushedelmät eivät luonnollisestikaan ole virvoitusjuomaveron piirissä, joten niistä ei ole tilitettävä veroa. Sen sijaan, kun appelsiinit myydään siten, että kuluttaja itse erottaa niistä mehun myymälässä sijaitsevalla

mehustuskoneella, on lopputuotteesta maksettava virvoitusjuomaveroa. Kaupan liitto vaatii, että kaupassa puristetut hedelmät rajataan virvoitusjuomaveron soveltamisalan ulkopuolelle.

3. Muutoksen kansanterveydellinen ohjausvaikutus on hataralla pohjalla

Kaupan liitto huomauttaa, että yksilöiden ravitseminen koostuu monipuolisista kulutusvalinnoista. Tästä johtuen yksittäisen tuoteryhmän verotuksen porrastamisen sijasta yksilön terveyden ja edelleen kansanterveyden kannalta merkittävää on ruokavalion kokonaisuus. Yksittäiset ruoka-aineet eivät edistä tai heikennä terveyttä, vaan ruokavalion kokonaisuus on ratkaisevaa.

Verotuksen heikkoa ohjausvaikutusta kansanterveyden kohentamiseen tukee myös vuoden 2022 helmikuussa julkaistu EU Komission raportti SC 2097106: Mapping of pricing policies and fiscal measures applied to food, non-alcoholic and alcoholic beverages. Raportin mukaan (s.56) sokerillisten juomien hinnannlisäys ei merkittävässä määrin kohentanut kansalaisten painoindeksitasoa.

Kunnioitavasti

KAUPAN LIITTO

Mari Kiviniemi
toimitusjohtaja

Toni Jääskeläinen
johtava asiantuntija

Jääskeläinen Toni
Kaupan liitto ry